

DİL

DERGİSİ

LANGUAGE JOURNAL

SAYI / NUMBER: 170 / 1
OCAK / JANUARY 2019

ankara üniversitesi
tömer
1984

ISSN: 1300-3542

SAYI / NUMBER: **170/1** OCAK / JANUARY **2019**

Ankara Üniversitesi
Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama
ve Araştırma Merkezi TÖMER
Adına Sahibi ve Baş Editör
(Owner on Behalf of TÖMER and Editor in Chief)

• Prof. Dr. Gülsün Leylâ UZUN

Sorumlu Editör
(Editor)

• Öğr. Gör. Özlem DAĞ TARCAN

Alan Editörleri
(Editors of Disciplines)

• Prof. Dr. Gülsün Leylâ UZUN

(Türkçenin Eğitimi ve Öğretimi)

• Dr. Öğr. Üyesi Elif Arıca AKKÖK

(Dilbilim)

• Dr. Öğr. Üyesi Özgür Şen BARTAN

(Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi)

• Doç. Dr. Tuğba ÇELİK

(Edebiyat Öğretimi)

• Dr. Arş. Gör. Bahtiyar MAKAROĞLU

(İşaret Dili ve Türk İşaret Dili)

Yayın Kurulu
(Editorial Board)

• Prof. Dr. Gülsün Leylâ UZUN

(Ankara Üniversitesi)

• Doç. Dr. Sıla Şenlen GÜVENÇ

(Ankara Üniversitesi)

• Öğr. Gör. Cantürk CORA

(Ankara Üniversitesi)

• Öğr. Gör. Seher SAĞLAM

(Ankara Üniversitesi)

• Öğr. Gör. Özkan AYDIN

(Ankara Üniversitesi)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
(Managing Editor)

• Öğr. Gör. Özlem DAĞ TARCAN

Grafik Tasarım-Dizgi
(Graphic Designer and Technical Support)

• Zuhâl AKIN

• İsmail ONAÇ

Yayın İdare Merkezi Adresi
(Contact Address)

DİL DERGİSİ EDITÖRLÜĞÜ

Ankara Üniversitesi Tandoğan Yerleşkesi

Ord. Prof. Dr. Şevket Aziz Kansu Binası

4. Kat 06560 Yenimahalle - ANKARA

Tel: (312) 214 13 50/6046 Fax: 600 01 31

ankara üniversitesi
tömer
1984

Dil Dergisi,
uluslararası hakemli bir dergidir.
(Peer reviewed journal.)

Danışma Kurulu

(Advisory Board)

Prof. Dr. İclâl Ergenç	(Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Sedat Sever	(Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Nevin Özkan	(Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Ayşe Kıran	(Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. Engin Uzun	(Okan Üniversitesi)
Prof. Dr. Mustafa Aksan	(Mersin Üniversitesi)
Prof. Dr. Yeşim Aksan	(Mersin Üniversitesi)
Prof. Dr. Kutlay Yağmur	(Tilburg University)
Prof. Dr. İlknur Keçik	(Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. Ümit Deniz Turan	(Anadolu Üniversitesi)
Prof. Dr. S. Nalan Büyükkantarcioglu	(Hacettepe Üniversitesi)
Prof. Dr. A. Sumru Özsoy	(Boğaziçi Üniversitesi)
Prof. Dr. Belma Haznedar	(Boğaziçi Üniversitesi)
Prof. Dr. Kamil İşeri	(Dokuz Eylül Üniversitesi)
Prof. Dr. Jale Garibova	(Azerbaycan Diller Üniversitesi)
Prof. Dr. Hatice Sofu	(Çukurova Üniversitesi)
Prof. Dr. Hatice Çubukçu	(Çukurova Üniversitesi)
Prof. Dr. A. Deniz Abik	(Çukurova Üniversitesi)
Doç. Dr. Sevgi Çıkrıkçı.....	(Duisburg-Essen Üniversitesi)
Doç. Dr. Bilal Çakıcı	(Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Canan Aslan	(Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Hülya Özcan	(Anadolu Üniversitesi)
Doç. Dr. Nermin Yazıcı	(Hacettepe Üniversitesi)
Dr. Işıl Uluçam-Wegmann	(Duisburg-Essen Üniversitesi)

ISSN 1300 - 3542

Dil Dergisi ULAKBİM dizininde taranmaktadır. Ayrıca MLA ve CEEOL'da yer almaktadır.

(Indexed in ULAKBİM, MLA and CEEOL.)

Temmuz 2014 tarihinden itibaren altı ayda (Ocak-Haziran/Temmuz-Aralık) bir yayımlanır. Tüm hakları saklıdır. Derginin adı belirtilmeden hiçbir alıntı yapılamaz. Dergide yayımlanan yazıların sorumluluğu sahiplerine aittir. Dergiye gönderilen yazılar, yayımlansın veya yayımlanmasın iade edilmez.

Published every six months. All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or utilized in any form without a reference to the name of the journal. The writers are responsible for their articles. Papers submitted to TÖMER Dil Dergisi (Language Journal) will not be returned to authors.

Editörden...

1988 yılında yayın hayatına başlayan Dil Dergisi Ocak 2019 sayısı ile birlikte erişilebilirliğini ve görünürlüğünü daha da arttıracığını düşündüğümüz çevrimiçi ortamda okurlarının karşısına çıkmakta. Çevrimiçi erişimin bir dergi için sağladığı olanaklardan uzak kalmak istemedik. Çevrimiçi yayıncılığın tüm artı değerlerinden faydalanarak Dil Dergisi'nin yayımını sürdüreceğiz. Elbette kağıttan kopmak hiç de kolay değildi. Bütünüyle de kopulmadı. Her sayıdan sembolik sayıda kağıt baskı da alarak Dil Dergisi Arşivimizde tutacağız. Fikrimizde canlı kalmasını sağladığımız ağaçlar yer alacak ve hep daha iyiye ve daha güzele özlemle yol alacağız.

Çevrimiçi ortamda artan görünürlük ve kolaylaşan erişilebilirlik doğaldır ki Dil Dergisi'nin bundan sonraki tüm sayılarında bizleri, yayın kalitesinin gereği olan ölçütler konusunda sürekli tetikte olmaya özendirilecek. Etkin hakemlik süreçleri ve güçlü akademik içeriğe sahip çalışmalar ile alana katkı sağlamayı daima hedefte tutan bir dergi olan Dil Dergisi'nin köklerini besleyeceğiz.

Bu sayının içeriğinin oluşturulması sırasında, gelen yazıların değerlendirilmesi aşamasında bizden akademik emeklerini hiç esirgemeyen hakemlerimize şükran borçluyuz.

Dil Dergisi Ocak 2019 sayısı aşağıda temel bulguları ve savunuları açısından tanıtacağım 7 özgün araştırmayı okurlarına sunmakta:

Ebru Şenyiğit'in *Graded Readers: A New Path For Learners Of Turkish As A Second Language/Seviyeli Okuma Kitapları: Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenler İçin Yeni Bir Kaynak* başlıklı çalışması, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin özellikle okuma becerilerinin gelişebilmesini destekleyecek dil yeterlik düzeylerine uygun olarak düzenlenmiş "okuma kitapları" konusunu odağına almakta. Dünyada giderek önemi daha çok hissedilen ve pek çok örneği geliştirilen söz konusu nitelikteki okuma kitaplarına, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında duyulan ihtiyacın ortaya konduğu bu ihtiyaç analizi çalışması 30 katılımcıya uygulanan iki aşamalı bir veri toplama süreci içermektedir. Çalışma Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerinin Türk edebiyatı klasiklerini okumaya karşı da ilgilerinin olduğu saptamasını yapmakta ve bu içerikteki ileri çalışmaları da özendirilmektedir.

Fala İnanma Falsız da Kalma: Türkçede Fal Kavramına İlişkin Metaforların Görünümleri/ *Don't believe it, don't be without it: Metaphors Related to the Concept of "Fortune-telling" in Turkish* başlıklı çalışmada Elif Arıca Akkök, "fal" kavramının Türkçede nasıl kavramlaştırıldığını bilişsel dilbilim bakış açısını temel alan bir kuramsal çerçeveden sorgulamakta ve derlem temelli veri doğrultusunda eriştiği bulgulara dayalı bir tartışma geliştirmektedir. Metaforik kavramlaştırmanın dil-kültür ilişkileri hakkında ne nedenli "ölçülebilir" bulgulara erişim sağlayabildiğinin çok açık bir örneği durumundaki bu çalışma, sunduğu ileri tartışmalarla da sonraki çalışmaları özendirici bir etkiye sahiptir.

Bir yabancı dili öğrenmeye, mümkün olan en erken yaşta başlamak ile öğrenen açısından o dildeki yeterlilik düzeylerinin derecesi arasında güçlü bir etkileşim olduğu ilgili alanyazının artık

tartışmasız bir biçimde altını çizdiği bir savunudur. Ancak, en verimli yaş aralığının kaçırılmış olması beraberinde yabancı dil öğrenme eylemini öylece çok zor ve hatta imkansız hale mi getirir? *Yabancı Dil Öğretimi/Öğreniminde Yaş Etkeni Üzerine Bir Değerlendirme/ Une Étude Sur Le Facteur De L'âge Dans L'enseignement/Apprentissage Des Langues Étrangères* başlığıyla sunduğu çalışmasında İrem Onursal Ayırır bu sorunun yanıtı üzerine yoğunlaşmaktadır. Etkin bir yabancı dil öğretimi/öğrenimi süreci için önemli olanın bu sürecin yaş grubunun özellikleri ve gereksinimlerine göre planlaması ve uygun koşulların sağlaması olduğuna yaptığı vurgu ile bu konudaki parametreler üzerine bir tartışma kurduğu çalışmasını okura sunmaktadır.

Anlamsal Bilgilerin Dilde Kodlanması: Türkçe-Rusça Dil Çiftinde Eylem→Fiil/ Coding Of Semantic Information In Language: Action → Verb In Turkish-Russian Language Pair başlıklı çalışmasında Olena Kozan, eylemlerin adlandırılmasının farklı dillerde farklı mantığa göre yapılabildiğini, iki dildeki aynı eylemi betimleyen fiilin anlamsal boyutta aktardığı 'imge' açısından; yapısal boyutta ise biçimbirimleri açısından farklılık gösterebildiğini ileri sürmektedir. Özellikle elde edilen sonuçların yabancı dil/çeviri eğitimi sürecinde uygulanabilirliğinin nasıl olması gerektiğinin sergilendiği bu çalışma çeviribilim alanına çok sayıda ileri tartışma konusu sunuyor oluşu ile dikkati çekmektedir.

Eşdizimli sözcüklere ilişkin farkındalık özellikle yazınsal metin çevirisinde çeviri kalitesini doğrudan etkileyebilecek bir yeterliliğe işaret eder. Eşdizimli sözcüklerin aktardıkları kavramsal içeriğe doğru erişim ve bu kavramsal içeriği koruyarak kaynak dilden hedef dile aktarım yapabilme üst düzey bir çeviri edimidir. Özgür Şen Bartan *Lexical Collocation Errors In Literary Translation-Yazınsal Metinlerin Çevirisinde Sözcüksel Eşdizim Hataları* başlıklı çalışmasında İngilizce Mütercim Tercümanlık Anabilim dalındaki öğrencilerin çevirilerinden oluşan bir yazılı derlemi kullanarak en sık yapılan sözcüksel eşdizim hataları üzerinde yaptığı çözümlemeleri sunmakta ve sözkonusu çeviri hatalarının çeviri sürecini olumsuz yönde nasıl etkilediğine yönelik bir tartışma kurmaktadır. Çalışma bulguları ve bu bulgulara dayanılarak inşa edilen tartışması ile ikidilli ya da çok dilli eşdizim sözlüklerinin eksikliğini ve gerekliliğini vurgulayışla da alanda kendine yer açmaktadır.

Özlem Öztürk *Personal Goal-Setting In An EFL Writing Class/Yabancı Dil Olarak İngilizce Öğrenen Öğrencilerin Yazma Dersinde Bireysel Hedef Belirleme* başlığını taşıyan çalışmasında hedefe ulaşma başarısı ve bireysel hedef belirlemenin İngilizce yazmaya yönelik tutum üzerindeki etkisine odaklanmakta ve İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen Türk öğrencilerin akademik bir yazı yazmadan önce belirledikleri hedefleri ve eylem planlarını saptayarak elde ettiği bulgulara dayalı bir tartışma oluşturmaktadır. Bu tartışma çerçevesinde çalışma, bireysel hedef belirlemenin, yazma beceri ile ilgili olarak İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilere hedef belirleme, eylem planı hazırlama ve başarıyı değerlendirme eylemlerini gerçekleştirirken yardımcı olabileceğini ileri sürmektedir.

Yazma özerkliği, en yalın biçimde yazma sürecinin planlamadan yeniden gözden geçirmeye ve gerek duyulan güncellemeleri yapma kararını vermeye kadar tüm alt eylemlerinde yazanın kendisinin süreci denetleyebilmesi olarak açıklanabilir. Dil öğrenimi süreci üzerine yapılan

güncel alanyazındaki çeşitli çalışmalarda bireyler için yazma özerkliğinde ulaşılabilecek derece ile yazma becerisi yeterlilik düzeyindeki gelişmişlik arasında bir bağ olduğu vurgulanmaktadır. Yazmanın temelde bir düşünsel inşa süreci olduğu hatırlandığında, söz konusu bağın neden bir olgu olarak değer kazandığı da kendiliğinden kuram öncesi bir açıklama alacaktır. Üzeyir Süğümlü *Ortaokul Öğrencilerinin Yazma Özerkliği Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi/ Examination In Terms Of Various Variables Of Writing Autonomy Levels Of Secondary School Students* başlığıyla okuruna sunduğu çalışmasında 310 katılımcıyla gerçekleştirdiği bir uygulamadan elde ettiği bulguları ortaya koymakta ve bu bulgular ışığında Türkçe derslerinde uygulanan yazma öğretiminin öğrencilerin özerk yazma düzeylerini artıran değil azaltan bir etkisinin olduğu yönünde bir tartışmayı öne çıkartmaktadır.

Prof. Dr. Gülsün Leylâ UZUN

Dil Dergisi Baş Editörü

Ocak 2019-Ankara

Bu sayıda...
(In this issue...)

• **Ebru Şenyiğit**

Graded Readers: A New Path for Learners of Turkish as a Second Language

8

• **Elif Arıca Akkök**

Fala İnanma Falsız Kalma: Türkçede Fal Kavramına İlişkin Metaforların Görünümleri

27

• **İrem Onursal**

Yabancı Dil Öğretimi/Öğreniminde Yaş Etkeni Üzerine Bir Değerlendirme

40

• **Olena Kozan**

Anlamsal Bilgilerin Dilde Kodlanması: Türkçe-Rusça Dil Çiftinde Eylem→Fiil

54

• **Özgür Şen Bartan**

Lexical Collocation Errors In Literary Translation

73

• **Özlem Öztürk**

Personal Goal-Setting In An EFL Writing Class

89

• **Üzeyir Süğümlü**

Ortaokul Öğrencilerinin Yazma Özerkliği Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

108

• **Dil Dergisi Yazı Yayımlama İlkeleri**

127